

8. 5. 2016

NAKNADNI DOKUMENT

Izbeglička i migrantska kriza: Novi akutni izazovi za politiku borbe protiv nasilnog ekstremizma.

Uvod

Države članice po ceoj Evropi morale bi da se pitaju da li je njihov program borbe protiv nasilnog ekstremizma ažuriran. Mnoge države u svom programu nemaju obuhvaćeno nedavno povećanje desničarskog ekstremizma i sve veće polarizacije koju podstiče migrantska kriza.

Istovremeno se u izbegličkim centrima i oko njih vrše radikalizacija i vrbovanje. Među brojnim izbeglicama i migrantima ima čak nekoliko terorista.

Na tematskom događaju centra odličnosti RAN (mreža za osveščivanje o radikalizaciji) je zajednica stručnjaka RAN izrazila svoju zabrinutost da izbeglička kriza dodatno povećava napetosti i polarizaciju u društvu. Zato je opravdana ponovna procena politika borbe protiv nasilnog ekstremizma. Kakva je uloga socijalne kohezije, integracije i uključivanja u borbu protiv nasilnog ekstremizma, ako uzmemo u obzir povoljne prilike, ranjivost i otpornost?

Ovaj dokument je pripremio **Steven Lenos**, Centar odličnosti RAN.
Stavovi, izraženi u ovom dokumentu, stavovi su autora i ne izražavaju nužno stavove centra odličnosti RAN, Evropske komisije ili drugih ustanova.

8. 5. 2016

Uvodna reč

Strahovi, činjenice i mitovi o takozvanoj migrantskoj i izbegličkoj krizi podstakli su centar odličnosti RAN da preuzme inicijativu i početkom 2016. organizuje tri uzastopne aktivnosti:

- politički dokument o izbeglicama i borbi protiv nasilnog ekstremizma¹;
- tematski događaj za izvođače, istraživače i one koji formiraju politike, Beč (AT), 14. aprila 2016.;
- tri jednodnevne radionice za podršku državama članicama, Varšava (PL), 11., 12. i 13. maja 2016.

Ovaj naknadni dokument utemeljuje činjenica da program borbe protiv nasilnog ekstremizma treba ažurirati. Države članice bi morale da budu svesne povećane opasnosti od desničarskog ekstremizma, opasnosti od radikalizacije i vrbovanja među izbeglicama i migrantima, koja se još i povećava, i od opasnosti od polarizacije.

Učesnici tematskog događaja naveli su mnogo mera koje se izvršavaju ili koje bi mogle da se izvršavaju u produbljenom pristupu.

Ovaj dokument razmatra:

- rezultate političkog dokumenta i zaključke tematskog događaja o izbeglicama i politikama borbe protiv nasilnog ekstremizma;
- efekte na ksenofobiju, zločine iz neprijateljstva i desničarski ekstremizam;
- efekte na ekstremističku džihadističku radikalizaciju i terorizam u toku izbeglica i kako Islamska država (Daesh) koristi krizu;
- šemu za tumačenje i upravljanje polarizacijom;
-

eventualne ključne elemente za savremeni i sveobuhvatni program borbe protiv nasilnog ekstremizma;

- neke inspirativne mere;
- predloge za moguće mere koje su predložili učesnici tematskog događaja.

Glavne odluke političkog dokumenta i tematskog događaja

Ukratko: u zajednici RAN su sve zabrinutiji zbog toka događaja u Evropi. On je bio samo delimično neposredno povezan sa izbeglicama i migrantskom krizom. Ali to ni izdaleka nije sve.

U mnogim, ali ne u svim, evropskim državama članicama su se sa pojavom Islamske države i Al Kaide promenila pravila igre u borbi protiv nasilnog ekstremizma. Zbog događaja u Siriji i Iraku, nepouznatog obima stranih terorističkih boraca, "uzgojenih" kod kuće i osnivanja takozvanog kalifata, na dnevnom redu su radikalizacija i njeno sprečavanje. Islamska država, Al Kaida i globalni ekstremistički džihad bili su opasni i ranije, a tako će biti i u narednim godinama ili veku.

Istovremeno se u više država već širila ksenofobija, antisemitizam, govor neprijateljstva i krivična dela. Nacionalistički, antiimigrantski i antiislamski desničarski ekstremizam je u različitim oblicima i obimu takođe postajao sve aktivniji. Sve to je posledica ekonomske krize, smanjivanja vladinih budžeta, nedavnih terorističkih napada i većih i manjih nasilnih incidenata, kao što su se dogodili u Kelnu u Nemačkoj. Zbog svega navedenog se radi o ozbiljnom i kompleksnom položaju.

Ne zaboravite da u sceni, koju smo opisali, nije navedena takozvana izbeglička i migrantska kriza. Bez sumnje, izbeglička kriza pogoršava gore navedeni položaj. Pokazalo se da hvatanje u koštac

¹ Peter i Therleifsson, Cathrine, CO RAN, april 2016.
Gonzales-Enriquez, Carmen; Garcia-Calvo, Carola; Kreko,

8. 5. 2016

sa velikim brojem izbeglica, koje dolaze u Evropu, stvara velike izazove za vlade, Evropu, lokalne vlade i društva. Izbeglička kriza je donela strah, polarizaciju, ponekad čak i smanjenje poverenja u vlade. Svi ti obrti znače odlično okruženje za radikalizaciju, vrbovanje, propagandu desničarskih ekstremista i krajnjeg džihada. Polarizovano društvo sa grupama, prikazanim kao protivnici, san je ekstremista koji šire propagandu "nas i njih" kako bi mogli da uništavaju "sivu sredinu" i pozivaju na drastične mere »jer nas vlade i vođe ne štite od njih«.

Sa tim političkim dokumentom i tematskim događajem razmišljanje o polarizaciji, radikalizaciji i vrbovanju proširilo se raspravom o stvaranju prilika, otpornosti, zamerki i briga. Mnogi govornici i učesnici zagovarali su socijalnu koheziju, osnovna prava i inkluziju. Kako bi se sprečila polarizacija i kako bi se sprečila radikalizacija.

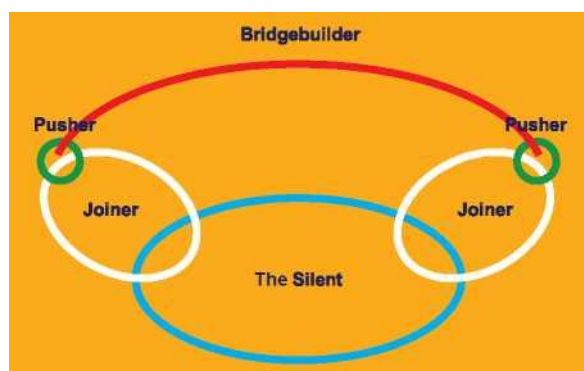
Tumačenje polarizacije: sve je povezano sa "sivom sredinom"

Izbeglička i migrantska kriza u mnogim evropskim državama podstakla je polarizaciju. Na tematskom događaju predstavljen je konceptni okvir za polarizaciju koji je razvila holandska policija². Zasniva se na *dva pravila i pet uloga*:

1. polarizacija je misaoni konstrukt, razmišljanje na način "mi i oni" koji se zasniva na identitetima i grupama;
2. za polarizacije je potreban podstrek, dobro uspeva uz razgovore o identitetu u vezi sa osuđivanjem.

U taj proces je uključeno pet uloga:

1. oni koji podstiču, koji pokušavaju da kreiraju polarizaciju i deluju na određenom polu;
2. pridružena lica odlučila su se za jednog od onih koji podstiču;
3. tihi, sivi, nijansirani. Mogu biti neopredeljeni i/ili im je svejedno. Na meti su onih koji podstiču;
4. vezni članovi koji se obraćaju obema suprotnim polovima i onima koji podstiču i time dolivaju ulje na vatru;
5. grešnici, među kojima su oni tihi na sredini, ili na primer vezni članovi.

Ekstremisti i teroristi namerno rade na polarizaciji. Islamska država u uvodniku svoje internet revije Dabiq čak objašnjava da hoće da "uništi sivu zonu". Islamska država je tokom poslednjih meseci izradila više desetina video snimaka o korišćenju izbegličke krize. Mediji nameću sledeće četiri teme: 1. Zapad baš briga za izbeglice. 2. Bilo koji izbeglica koji beži u nemuslimansko područje 3. Zbog greha će svakog muslimana, koji umre na putu na zapad, kazniti Bog 4. Svako ... će postati meta Islamske države.

Centralne teme desničarskog ekstremističkog razmišljanja: kulturno-verska netrpeljivost, ugroženost fizičke bezbednosti, ekonomska sigurnost.

² Policija i polarizacija, početno uputstvo. Bart Pharresia 2016

Brandsma,

8. 5. 2016

Ovaj pharresijski pristup upravljanju polarizacijom, koji je razvila holandska nacionalna policija, podstiče sledeće:

1. treba ciljati na sredinu i nijansirano;
2. ne razgovarati o identitetima;
3. ne govoriti o tome šta je "ispravno ili pogrešno", već o uobičajenom.

Predstavljena šema ili pristup nekada je, u donekle drugačijem obliku, prikazan i podržan prilikom prezentacija o mera na zasedanju RAN POL u Oslu (NO)³ i na tematskom događaju.

Obećavajuća praksa: upravljanje polarizacijom za policiju (NL)

Gore skicirani pristup u policijskim odeljenjima u Holandiji sprovodi se za upravljanje spoljnom i unutrašnjom polarizacijom.

Policija bi mogla brzo da preuzme ulogu koja podstiče taj proces, a mogla bi čak da se preobrati u grešnika. U jedinicama lokalne policije održavaju se sastanci, gde se rukovodiocima jedinica omogućava da otpočnu razgovore pre nego što se polarizacija ustali. To se vrši u tri koraka:

1. Policijske kolege se pozivaju na razmenu stavova. Radi se o istraživanju, a ne o raspravi. Nema moralnog osuđivanja.
2. Temeljna i opšta rasprava o profesionalnoj ulozi policije je jasna: ne radi se o ličnim mišljenjima, ne radi se o levima ili desnima. »*Neutralni smo, moramo jednako da tretiramo sve državljane i da ponudimo bezbednost i zaštitu svima.*« Treba se zapitati pomoću kakvog ponašanja ćemo ostvariti profesionalnu normu.
- 3.

Kad su rezultati drugog kruga usvojeni, poslednji korak je pozivanje kolega da ta razmenjena i dogovorena pravila i ponašanja prevedu u svoje posebne položaje: šta to znači u našem mestu ili gradu? Šta se događa? Kako pristupamo različitim akterima?

Uključivanje, socijalna kohezija i integracija

U poređenju sa drugim događajima u okviru RAN, na tematskom događaju, koji podstiče *uključivanje, socijalnu koheziju i integraciju*, bilo je mnogo izvođača. Bilo ih je više nego na drugim sastancima. To se može objasniti prirodom izazova za društva i vlade, da bi kontrolisale veći broj došljaka, da bi imale koristi kao društvo i da bi sprečile negativne efekte.

RAN nije mreža za podsticanje integracije ili državljanstva. Osim ako je jasno da su napori za uključenost, integraciju i socijalnu koheziju prva i veoma odgovarajuća odbrana pred polarizacijom. ***Polarizacija ne vodi nužno u radikalizaciju, ali polarizovano društvo pomaže ekstremistima.***

Pošto uspešna integracija došljaka smanjuje ranjivost grupa u društvu, na taj način je neposredno povezana sa sprečavanjem radikalizacije i vrbovanja. Na jednoj strani je uspešna integracija lek za ksenofobični ekstremizam, jer znači odgovor na strah i zamerke zajednice domaćina. S druge strane došljaci, koji prave razliku između "nas i njih", uspešnom integracijom postaju otporniji na aktivnosti ekstremističke propagande, usmerene protiv zapada. Odbačeni, uvređeni, poniženi i čak nasilno napadnuti migranti i izbeglice još su ranjiviji za radikalizaciju i vrbovanje.

³ Susret radne grupe RAN POL o saradnji sa

8. 5. 2016

Strateška komunikacija

Komunikacija je važan alat za jačanje socijalne kohezije, za formiranje javnog mnjenja i za podršku društvu u postupanju sa migrantima.

Strateška komunikacija je usklađeni komunikacioni pristup koji najpre istražuje, šta se događa. Kakav je problem, koliki je njegov obim i kakvi su odnos i ponašanje različitih grupa ciljne publike?

Neki mogući oblici mera:

- kampanje za uticaj na javno mnjenje;
- podsticanje osveščivanja, stručnog znanja i dijaloga sa medijima;
- prikazivanje ličnih priča stvarnih ljudi, kako bi rasprava o izbeglicama dobila ljudski oblik.

U Evropi postoji više primera komunikacionih kampanja koje obuhvataju pojam "zajedno", na primer "zajedno za Švedsku" i "zajedno za Austriju".

Komunikacija i podsticanje međusobnog susretanja ljudi doprinose nastanku okolnosti za uspešno uključivanje i socijalnu koheziju. Veoma efikasna strategija, uz govor, jeste rad. Neka izbeglice dobrovoljno učestvuju i doprinesu društvu.

Izbeglice, koje su se naselile u društvu, mogu biti važan vezni član između država domaćina i izbeglica. Izbeglice mogu biti veoma dragocene i prilikom uvođenja novih izbeglica u pravila, kulturu i organizaciju zajednice domaćina.

Obećavajući lokalni pristupi

Tematski događaj je pokazao da sa polarizacijom mogu da se uhvate u koštac aktivna opština i civilno

društvo. Suštinski mogu da doprinesu lokalnu pristupi u malom i velikom obimu.

Obećavajuća praksa: uključujući lokalni proces politike borbe protiv nasilnog ekstremizma

Zanimljiv primer, kako ostvariti uključenost, bilo je predstavljanje o ponovnoj proceni radikalizacije, uključujućeg političkog procesa. Grad Mančester (Ujedinjeno kraljevstvo) susrelo se sa kontraudarcem trenutne politike sprečavanja i usmeravanja borbe protiv nasilnog ekstremizma. Pri tom je bilo važno da su muslimanske zajednice imale osećaj da su mete. Jedan od ubica vojnika Leeja Rigbiya dolazi iz Mančestera. U zajednicama je bilo mnogo sporova i nedostatka poverenja. Zato je početo da se sprovodi inovativni pristup za ponovnu procenu radikalizacije.⁴

- Događaj otvorenog dijaloga zajednice o važnim pitanjima.
- Izvodile su se radionice za ponovnu procenu radikalizacije za tri različita dela grada i dodatna za mlade.
- Sednice sa vladinim odgovornim ljudima za formiranje politika na kojima su postavljana pitanja i davani odgovori.
- Nacrt izveštaja (početne konstatacije, preporuke).
- Dve sednice za planiranje mera 1) dobrovoljni sektor, nevladine organizacije i civilno društvo i 2) javni sektor i službe.
- Izveštaj o ponovnoj proceni radikalizacije.
- Osposobljena mreža lokalnih aktera.

Kod ovog pristupa je zanimljivo da planove i mere ne određuje program centralne vlade o borbi protiv nasilnog ekstremizma. Tako je uključen u

4

<http://www.makingmanchestersafer.com/mms/info/16/prevent/27/rethinking-radicalisation->

[manchesters community dialogue programme](#)

8. 5. 2016

široku paletu učesnika koji svi mogu da doprinesu ovom programu.

Obećavajuća praksa

Društvena katastrofa i rezervne mreže na lokalnom nivou

Posle terorističkog napada ili bilo kog drugog uticajnog ozbiljnog incidenta napetosti na lokalnom nivou mogu veoma brzo da se otmu kontroli. One mogu da potpale nove konflikte. U Holandiji se gradonačelnici najvećih gradova oslanjaju na to da je mreža obavestena i da je sposobna da prati odzivima u obliku mera ili komunikacije.

Pravilo je jednostavno. Treba izgraditi paralelnu mrežu gde se u različitim delovima grada nalaze koordinatori. Imaju svoju sopstvenu mrežu lica za kontakte, na primer ključne radnike za rad sa mladima, vođe zajednica i rukovodioce škola.

Odmah posle napada na satirički nedeljnik Charile Hebdo, na primer, doneta je odluka o aktiviranju mreže. Lica za kontakte su svesna da moraju jednom ili ponekad čak dva puta dnevno da pripreme kratak izveštaj o emotivnom stanju, incidentima i zapažanjima.

Te informacije se koriste za donošenje odluka o merama. U slučaju nemira i napetosti na ulici lica za kontakt znaju da mogu biti pozvana da izađu na ulicu, smire strasti i poprave glasine i zaplete. Krov se popravljaju kada ne pada kiša.

Izbeglice i radikalizacija: desničarska scena

U različitim državama članicama postoje nacionalističke grupe, stranke i organizacije, uperene protiv migracija i protiv islama, koje iskorišćavaju strahove zajednica domaćina. Na desnoj strani političkog spektra u nekim državama se promene dešavaju veoma brzo. Novi politički pokreti i stranke veoma su uspešni u obezbeđivanju podrške. Stare grupe ponekad promene boju

i jezik. Treba biti precizan u obeležavanju i donošenju odluke o tome, kako se odazvati.

Neke grupe se prikazuju kao desničarki ekstremisti, a uglavnom su zabrinuti članovi zajednica domaćina sa svojim strahovima i zamerama koji su nekad istiniti, a nekad ih samo osećaju kao takve. Strahovi i zamerke mogu se izraziti sa mnogo uzbuđenja, ljutnje i grubosti. Treba uzeti u obzir i njihove strahove i brige. Ne pomaže, ako ne obraćamo pažnju na njih ili ih utišamo. Bolji su manji konflikti nego veliki.

Onda su tu i nacionalističke ili ksenofobične grupe, pokreti i političke stranke. Neki imaju dugu istoriju u politici ili aktivističkim i ekstremističkim delatnostima. Više puta je naglašeno da bi vlade morale da podrže pravnu državu i da ponude zaštitu i bezbednost svima u društvu. Treba razmatrati svu ekstremističku propagandu i neprijateljski govor.

Postoje i prave grupe nasilnog neprijateljstva i grupe nasilnog ekstremizma koje govore o "građanskom ratu", ponekad treniraju i traže oružje.

Osim zajedničkim aktivnosti, kao opasnost za desničarsko terorističko nasilje treba smatrati i borbe samotnjake.

Teroristi i radikalizacija u toku migranata

Migranti i izbeglice nisu teroristi. Oni su žrtve. Traže bolji život ili ponekad samo "život" - umesto trpljenja i smrti. Zbog slika iz Alepa i Homsa u Siriji biće, na primer, lakše uzeti u obzir da nasilje i ugnjetavanje, koji sprovode Islamska država i druge terorističke grupe, i vojno nasilje prisiljavaju porodice na selidbu. Izbeglice beže od nasilja i kršenja osnovnih prava.

8. 5. 2016

Istovremeno postoje dokazi primera radikalizacije ili vrbovanja koje sprovode izbeglice ili izbeglice vrbuju drugi. Njih ima malo, ali je više država članica navelo da je to stvarnost sa kojom se moramo uhvatiti u koštac. Neka lica su uhapšena. Postoje čak primeri stvarnih terorista koji su iskoristili tok izbeglica da dođu u Evropu. Iako Islamska država tvrdi drugačije, to se ne događa strukturirano i u velikom obimu. Bez obzira na to, toga moramo biti svesni. U više država članica, na primer u Belgiji i u Holandiji, zbog takvog uvida poboljšala se osvešćenost osoblja koje radi sa izbeglicama, o eventualnim znakovima radikalizacije i šta učiniti, ako se takvi znakovi pojave. Europol šalje stručnjake na takozvane žarišne tačke, gde u Evropu dolaze velike grupe izbeglica i migranata. Cilj tih stručnjaka su mreže krijumčara i imaju stručno znanje o terorizmu i o falsifikovanim i ukradenim dokumentima.

Deo izbeglica mogao bi biti ranjiv za radikalizaciju i vrbovanje. Ako hoćemo da se ciljna lica u izbegličkim centrima i zajednicama suprotstave ekstremističkom vrbovanju, moramo se pobrinuti da odbaciju ekstremizam i da rade na dobrim odnosima sa organima domaćina. Osim osposobljavanja osoblja o znakovima i referentnim tačkama, briga za dobre odnose sa izbegličkim zajednicama korisna je prilikom upozoravanja na eventualnu radikalizaciju i vrbovanje. Stručni odnos i ponašanje ključni su za sticanje poverenja i saradnju sa izbeglicama.

Vlade bi morale da obrate pažnju na infiltracije i vrbovanje ekstremističkih organizacija, što bi moralo da postane deo zaštite izbeglica i migranata od vrbovanja.

Međusobna radikalizacija

Radikalizacija desničarskih ekstremista i radikalizacija ekstremističkog džihada podstiču jedna drugu.

Islamska država i antiislamističke grupe igraju na

kartuzavere između izbeglica i terorista.

Saopštenja društvenih medija, koja šire paniku i koja šalje Islamska država, veoma brzo se šire u dva smera. U ekstremističke mreže džihada i u mreže desničarskih elemenata.

Povećanje desničarskog ekstremizma aktivira levičarsku antifašističku radikalizaciju. To vodi do opasnih ciklusa napetosti i nasilja.

U više država sprovođenje vladinih mera za izbeglice podstaklo je proteste koji su ponekad bili i nasilni.

Eventualni ključni elementi za savremeni i sveobuhvatni program borbe protiv nasilnog ekstremizma

Država ili zajednica, koja se susreće sa iznenadnim povećanjem pritoka prilično velikog broja izbeglica i migranata, može da očekuje da će se susretati sa polarizacijom, napetostima, nasiljem, radikalizacijom i vrbovanjem ekstremističkih grupa zbog drugačijih ideoloških uverenja koja se međusobno podstiču u više dimenzija. Svi ti faktori utiču jedan na drugog. Ukoliko želimo da sprečimo te negativne efekte i da se borimo protiv njih, politički program na nacionalnom ili lokalnom nivou morao da bi da obuhvata više dimenzija i faktora. Morao bi da uzme u obzir i načelo "ne šteti", jer se ekstremisti neće uzdržati od korišćenja sporednih efekata mera.

1. Uključujuće i uz razmatranje različitih oblika uzajamne radikalizacije

Zagovaranje osnovnih vrednosti i prava u suprotnosti sa svim oblicima ekstremizma. U političkom programu i prilikom formiranja pretnji pažnju treba posvetiti eventualnim slepim mrljama i pobrinuti se

8. 5. 2016

da budu obuhvaćene brige i zamerke svih ranjivih zajednica i grupa. I zajednica domaćina.

2. Hvatanje u koštac, ometanje, progon i sprečavanje

Očuvanje pravne države i zaštita osnovnih prava, demokratije i slobode od bilo kakvog oblika ekstremizma. Ometanje i progon i istovremeno napori za jedino održivo rešenje kroz sprečavanje.

3. Razmatranje polarizacije, uključenosti, briga za okruženje

Treba razumeti dinamiku lokalne polarizacije i truditi se da izbegnemo podsticanje igre "mi i oni", koju igraju ekstremisti i oni koji podstiču polarizaciju. Treba raditi na srednjem putu i za ono, što je ljudima zajedničko. Treba raditi za ono, što ljude povezuje.

4. Čuvanje, briga i zaštita

Treba se pobrinuti da se svi - članovi zajednica domaćina i izbeglice - osećaju bezbednima. To nije samo zadatak vlada. Ukoliko se ne osećaju zaštićenima, preplašene zajednice je lakše radikalizovati.

5. Osvešćenost, odnos, otpornost i osposobljavanje

Treba se pobrinuti da osoblje, predstavnici štampe, učitelji i dobrovoljci nevladinih organizacija budu svesni eventualne opasnosti od radikalizacije, vrbovanja i polarizacije.

Treba izvoditi osposobljavanja o znakovima radikalizacije i o tome, kome javiti to. Takođe su važni znakovi zabrinutosti i faktori, zbog kojih su ljudi ranjivi za vrbovanje i radikalizaciju. Stručni odnosi i mere mogu doprineti otpornosti ugroženih lica koja ne vide da izvođači

veruju u zajednički brigu za zaštitu ranjivih pojedinaca i grupa.

6. Briga za komunikaciju

Osim Islamske države, i pripadnici džihada i sve ekstremističke grupe odlično koriste društvene medije za uticaj na svoje članove, privrženica lica i ona koja saosećaju. Podmetanja, obmane, mitovi, zavere i propaganda šire se i razmenjuju neverovatnom brzinom.

Komunikacija ne bi smela da bude povezana samo sa činjenicama i brojkama, jer su osećaji straha, pretnji i krivice možda još važniji.

Od ključnog je značaja strateška komunikacija sa razumevanjem publike i odnosa.

Industrija informacione i komunikacione tehnologije bi nevladinim organizacijama i zajednicama mogla da omogući korišćenje društvenih medija i da ih ovlasti da se zauzimaju za

7. Nacionalno usklađivanje i lokalno davanje ovlašćenja

Čudesni lek ili samo jedno rešenje ne postoji. Studija i politički dokument su pokazali da će nacionalne i lokalne vlade, nevladine organizacije, škole, dobrovoljci i drugi moraju da sprovedu još mnogo potrebnih mera. Pri tom je potrebno usklađivanje. Potrebno je takođe smislaono davanje ovlašćenja i vođenje lokalnih aktera.

8. 5. 2016

Moguće mere koje predlažu učesnici

Učesnici tematskog događaja predlagali su mere koje bi mogle da se sprovede u hvatanju u koštac sa efektima izbegličke krize. Od različitih izvođača zajednica, kojima je RAN domaćin, moglo se mnogo očekivati. Neke mere bi trebalo da se sprovede pre svega na nacionalnom nivou, a druge na lokalnom nivou. Pokušali smo da ih razvrstamo. Na tematskom događaju nismo imali priliku da predstavimo, osporimo ili vrednujemo predloge, ali su kao inspiracija predstavljeni ovde.

Nacionalni

- Strateške komunikacije koje sprovode nacionalne i lokalne vlade:
 - kampanja za jačanje pozitivne osvešćenosti o migracijama;
 - podsticanje vrednosti liberalne demokratije u svim zajednicama i podsticanje civilne kohezije, uključivanja i tolerancije;
 - aktivne komunikacije za borbu protiv glasina i pogrešnih informacija;
 - jasne izjave o poštovanju međunarodnih ugovora o izbeglicama, povezanih sa jasnim izražavanjem demokratskih vrednosti, uvedenih zakonom;
 - razmatranje osećaja bezbednosti u svim društvenim sektorima.
- Štampa/mediji:
 - kampanja za osveščivanje novinara štampanih medija ili emitovanja;
 - organizacija dijaloga sa medijima kako bi se prilikom izveštavanja o pričama, povezanih sa migrantima i negativnim incidentima, primenjivale dobre prakse u novinarstvu; u brojnim slučajevima se o negativnim incidentima izveštavalo bazirano na pogrešnim informacijama.
- Političke promene:
 - snažno (jače) rukovođenje za smanjenje straha i haosa u pogledu migrantske krize i pritiska zbog eventualnog uvoza ekstremizma;
 - političko rukovodstvo bi moralo među članovima političkih stranaka da primenjuje nultu toleranciju na rasistički diskurs;
 - političke stranke moraju krajnje desnim političkim strankama da iduzmu temu migracija;
 - stroža politika azila, temeljitije provere podnosilaca molbi za azil, uključujući razmenu informacija između policija iz različitih država;
 - pregled izbeglica i otkrivanje znakova i pokazatelja radikalizacije;
 - ukoliko želimo da sačuvamo integraciju, sve napore treba usmeriti u poboljšanje zakonodavstva.

Lokalni nivo

- Multiagencijska struktura:
 - razmena pokazatelja sa organima vlasti i obaveštajnim službama, kako bi se sprečila mogućnost uticaja nekih pojedinaca na druge, i mogućnost da budu uvučeni u proces radikalizacije;
 - (više) saradnja kako bi bili svesni radnih upozoravajućih znakova polarizacije (i radikalizacije) među lokalnim stanovništvom;

8. 5. 2016

- sistematski pristup znakovima koji ukazuju na neke okolnosti, događaje, koji mogu ići izvan njihovih sopstvenih profesionalnih pristupa, odn. sistem za odgovor na pitanje "šta da radim sa određenim znakovima";
- ne isključivo u vezi sa polarizacijom ili radikalizacijom, već uključeno u širi sistem ranog upozoravanja na znakove, uključujući nasilje u porodici, maltretiranje, manja krivična dela, otuđenje/izolacija itd.
- Obaveštavanje i uključivanje civilnog društva:
 - aktivnost za susedstva novih prijemnih centara (za sprečavanje polarizacije);
 - kampanje za osveščivanje u školama i organizacijama zajednica;
 - platforme za rasprave zajednice, gde ljudi mogu da izraze svoje strahove i konstruktivno raspravljaju o brigama, povezanim sa položajem; na tim događajima bi morali biti prisutni i podnosioci molbi za azil kako bi im se obezbedila mogućnost pozitivnog učešća u dijalogu;
 - rasprave o srednjim školama, institutima, školama itd.;
 - organizacija informativnih sastanaka za lokalne državljane, gde ljudi mogu da raspravljaju o svojim brigama; voditi računa o obaveštenosti civilnog društva;
 - veoma je bitno popraviti i poboljšati informacije za stanovnike i za izbeglice.
- Briga za azilne centre:
 - napore za sprečavanje radikalizacije na nivou zajednice trebalo bi proširiti na migrantske centre i druga mesta, gde borave migranti koji dolaze;
 - brzi postupci za podneske i izbegavanje predugog čekanja izbeglica u prijemnim centrima, kako bi što pre mogao da počne proces integracije uključivanje učenja novog jezika i učenja o društvu u njihovoj novoj državi.
- Uspostavljanje kontakta između lokalnih stanovnika i novih došljaka:
 - dobrovoljni rad;
 - obrazovanje koje se zasniva na kontaktima, i svedočenja izbeglica u školama (u državama prijemnicama);
 - kreiranje tačaka, gde mogu da se sastaju izbeglice i lokalno stanovništvo, vrlo je efikasno;
 - izvođenje proaktivnih i/ili preventivnih mera za depolarizaciju (i deradikalizaciju).
- Briga za osposobljavanje:
 - veća osetljivost i osveščivanje, uključujući osposobljavanje u pogledu tolerancije, demokratije, državljanstva;
 - osposobljavanje učitelja, kako se odazvati u položajima, povezanim sa radikalizacijom (kako bi se sprečila radikalizacija);
 - razviti programe osposobljavanja za glavne saradnike (policija, socijalni radnici, škole).
- Briga za programe integracije:
 - odgovarajuća integracija izbeglica, prihvaćenih u društvo, jezička podrška, razumevanje kulture,

- izgradnja nove mreže, vođenje kroz zdravstveni sistem;
- brža socijalizacija migranata i njihova efikasna/odgovarajuća integracija u sredinu.